

Με καθυστέρηση
Ετοιμάζεται
το χειμερινό
ρεπερτόριο
του ΚΟΒΕ
Περιμένοντας
τον διευθυντή

Αναμένεται ότι σύντομα θα ανακοινωθεί το χειμερινό ρεπερτόριο του Κ.Θ.Β.Ε., χωρίς να αποκλείεται νέα καθυστέρηση, εξαιτίας της έλλογης νέου διευθυντού ή όποιος πιθανότατα θα έχει κάποιο δικό του πρόγραμμα για τον χειμώνα.

1. «Οι Ψηφάντες» του Χάουμπμαν.
2. «Μιακι» ταξιδι της μέρας μέσα στη νύχτα» του Ο' Νιλ.
3. «Ζωότατο, Κυριακή, Δευτέρα» του Εντουάρντο Ντέ Φιλίππο.
4. «Ερωφίλη» του Φορτζίτ.
5. «Το μπακαλίνι» του Σώμα.

Επίσης λέγεται ότι θα επαναληφθούν κάποια έργα της προηγούμενης χρονιάς, όπως, για παράδειγμα, τα «Κρίμα» να είναι πλήρη, του Φόρντ. Αλλά όλα αυτά, όπως αναφέρθηκε υπό την αίρεση ότι δεν θα τα ανατρέψει ο νέος διευθυντής του οργανισμού.

Εν τω μεταξύ σύντομα θα υπάρξουν εξελίξεις σε δύο θέματα. Το πρώτο είναι ότι ο Ιούνιος είναι ο μήνας που αποσπάζονται μη διαρκώς συμβάσεων. Δεν έχει διαρκέσει τίποτα σχετικό με αυτό το θέμα.

Με την ευκαιρία, αναφέρεται ότι αποσπασήθηκε να γίνουν ανακρίσεις σε βάρος του ήθοισιου κ. Μουστάκα, προέδρου του συνδικαλιστικού οργανού των ήθοισιων του ΚΟΒΕ. Το δεύτερο θέμα στο οποίο αναμένονται εξελίξεις είναι η ανανέωση της θητείας της καλλιτεχνικής επιτροπής επιτροπής, που συμπληρώνει την προβλεπόμενη από το νόμο διετία. Πρόβλημα δημιουργείται από τα γεγονότα ότι ο νυν πρόεδρος της θα μείνει για μεγάλο χρονικό διάστημα στο εξωτερικό.

Θά άνεθαυθεί ο «Αρχοντοχωριάτης»

Τελικά το ΚΟΒΕ αποφασίζει να παρουσιάσει το καλοκαίρι τον «Αρχοντοχωριάτη» του Μολιέρου για να αποσπαστούν ήθοισινοί του θεάτρου από τους οποίους μείνει ένας, διανομή. Μετά από πολλές κρούσεις η σκηνοθεσία ανέλαβε ο Πάνος Πασιωάνης, αλλά οι πρόβες θα αρχίσουν στις αρχές Ιουλίου και η προμέρα θα δοθεί στα τέλη Αυγούστου στα πλαίσια των «Γιορτών ανοικτού θεάτρου». Ετσι, ουσιαστικά το έργο αυτό θα οδηγείται το φθινόπωρο και τον χειμώνα.

Τό «Εγγαστήρι» μέ νέα σύνθεση

Μία άλλη εξέλιξη στον θεατρικό χώρο της Θεσσαλονίκης είναι οι ανακατατάξεις στο «Θεατρικό εργαστήρι Θεσσαλονίκης» από τα οποία

Με την ευκαιρία μιάς έκθεσας γλυπτικής Τά αντίγραφα έργων τέχνης και το καταναλωτικό πνεύμα

Από την δεκαετία του 1960 άρχισε η διάδοση του «πολλαπλού» έργου

πώς θυμίζει κάτι από το σούπερ μάρκετ.

Αναπαραγωγές έργων και τέχνη των μαζών

Θά πρέπει να δει κανείς πώς δημιουργούνται οι σχέσεις ανάμεσα στην τέχνη και στην καθημερινή ζωή, σε μία κοινωνία μαζικοποιημένη, βιομηχανοποιημένη, τεχνικο-

μετατρέπεται σε εμπόρευμα προσιτό για όλα τα θάλασσα, η παραγωγή στοχεύει στην καταλωση και μόνο και, κατά συνέπεια, βιομηχανοποιείται, ο παραγωγός δεν θέτει ερωτήματα στον εαυτό του ούτε ενδιαφέρεται να εκφραστεί μέσα από το έργο του, αλλά μόνο να επιτύχει ένα έργο που θα αποτελέσει μάρκα ποιότητας. Ο κάτοχος του έργου ενδιαφέρεται μόνο να διασφαλίσει ή να ικανοποιηθεί - είναι ένας άνθρωπος περισσότερο της απόλαυσης, παρά του γούστου.

Ενα από τα στοιχεία της σύγχρονης αγοράς τέχνης, που πα-

85. Παλιότερα, θέαση, τα γλυπτά υπήρχαν μόνο σε παλάτια, σε εκκλησίες, σε αρχοντικά ή σε χώρους που διαχειριζόταν τα δημόσια.

Είναι γνωστό ότι τον 16ο και τον 17ο αιώνα άρχισαν να κατασκευάζονται αντίγραφα γλυπτών. Το ίδιο πράγμα συνεχίστηκε και τον 18ο αιώνα, καθώς ήρθε η μόδα των επιχρυσωμένων χάλκινων έργων ρακοκά. Στόν επόμενο αιώνα, τον προηγούμενο από τον δικό μας αιώνα, η χρήση για μικρά γλυπτά και τα

Ένα από τα ιαπωνικά γλυπτά που εκτίθενται στο «Βαφοπούλειο Πνευματικό Κέντρο».

ποιημένη, καταναλωτική, όχι πολύ προσωποποιημένη, που δεν έχει πολύ πείρα καλλιτεχνικής καλλιέργειας.

Μέσα στη δεκαετία του 1960 διαφαίνεται μία τάση να καταβληθεί προσπάθεια για να ερευνηθούν μέθοδοι για τη διανομή, προαγωγή και κατανομή της τέχνης σε ευρύτερα στρώματα της κοινωνίας (με τη φωτογραφία, τον κινηματογράφο και το βίντεο) που προσδίδει μία αίσθηση πολλαπλότητας και πολυποικιλότητας στην παραγωγή του έργου τέχνης. Ετσι, η πολιτιστική έκταση από τα τελευταία

ρουσιάζει αύξηση ζήτησης, είναι τα γλυπτά έργα, ειδικά μάλιστα στα κομμάτια μικρού μεγέθους και τα αναπαραγόμενα γλυπτά ή αντίγραφα γλυπτών.

Η γλυπτική είναι μια «μέση τέχνη»

Έχει ειπωθεί πως η γλυπτική είναι μία μέση τέχνη από την άποψη ότι ο γλύπτης συλλαμβάνει την ιδέα του έργου, τα σχεδιάζει, κάνει το πρόπλασμα και το παραδίδει σε εργαστήριο που το αποτελείουν ή σε μεταλλο-

αντίγραφο, χυμένο σε μέταλλο, αὖ-
την έκθεση, θέαση, τα γλυπτά υπήρχαν μόνο σε παλάτια, σε εκκλησίες, σε αρχοντικά ή σε χώρους που διαχειριζόταν τα δημόσια.

σειρά. Βέβαια, αυτά τα άρισματικά κριτήρια δεν είναι και τόσο αυστηρά και πολλές φορές υπάρχει μία ελαστικότητα, που φτάνει τα «πολλαπλά» στο έκαστο ή και στο διακόσια αντίγραφα. Φυσικά, αυτό δικαιολογείται λόγω της μεγάλης ζήτησης, της καταναλωτικής έκρηξης, που σημειώνεται στα τελευταία 25 χρόνια, μέσα από τα κυκλώματα της αγοράς. Και είναι περιττό, νομίζουμε, να διευκρινισθεί ότι τα «πολλαπλά» μιλούν για το κόστος, πράγμα που βοηθάει να αποκτήσει κανείς ένα τέτοιο έργο σε προσιτή τιμή, όπως άλλωστε γίνεται με τις ελαιογραφίες ή τις μεταφοτικές.

Πώς αναπαράγονται οι καλλιτέχνες

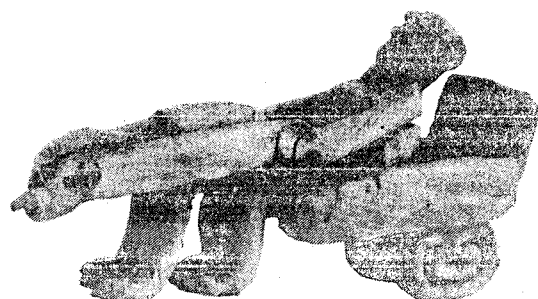
Υπάρχουν γλυπτές που είναι εναντίον του «πολλαπλού». Αλλά γενικά το είδος αυτό έχει γίνει πια αποδεκτό και από τους καλλιτέχνες έφθον οι ίδιοι μετέχουν στην διαδικασία της παραγωγής των αντιγράφων, που φέρουν, άλλωστε, την υπογραφή τους.

Μία τέτοια έκθεση «πολλαπλών» έχουμε τον καιρό αυτό στη Θεσσαλονίκη. Πρόκειται για την έκθεση γλυπτικής από την Ισπανία, που στεγάζεται στο «Βαφοπούλειο». Νά σημειωθεί ότι δύο Ισπανοί γλύπτες, που έργα τους εκτίθενται εδώ, ο Μιγκέλ Μπερροιάλ και ο Μπαρόν ήταν από εκείνους που ήγησαν την ιδέα του «πολλαπλού». Αλλά και άλλοι διακεκριμένοι Ισπανοί καλλιτέχνες επιδίδονται στο είδος αυτό.

Τα έργα που εκτίθενται ανήκουν σε μία περίοδο είκοσι ετών περίπου: Συγκεκριμένα από το 1960 ως το 1980. Και διακρίνει κανείς ένα πλούσιο τάδεον στο εκτεθειμένο έργο. Οι καλλιτέχνες που εκτίθενται είναι 26, μερικά είναι μάλα 30 χρονών, άλλοι μεγαλύτεροι, αλλά όλοι τους έχουν μία πλούσια καλλιτεχνική δραστηριότητα και, απ' ό,τι διαπιστώνει κανείς, έργο σημαντικότητας.

Το γλυπτά, από άποψη μορφής, χωρίζονται σε δύο κατηγορίες: Μερικά δίνουν ανθρωπινά σώματα, κορμούς, σώματα ζώων με διάφορες καλλιτεχνικές ιδιοσυμφορίες και γραμμές, ιδανότες όμως με μία μόνον αντίληψη. Άλλα δίνουν γεωμετρικούς άγκυρος ή σχήματα με πειραματικές διαδόσεις, ακόμη και με μία τάση παιχνιδιού, που ανόγουν στα πνεύμα της τεχνολογικής εποχής μας.

Οπότε όλα τα έργα δίνουν μία

Ένα από τα γλυπτά που εκτίθενται.

Οι εικαστικές τέχνες Ζωγραφιές και γλυπτά μέ τα μάτια της ψυχής

Μία έκθεση έργων των παιδιών της σχολής τυφλών Θεσσαλονίκης

«Απτική - Οπτική Τέχνη» είναι ο τίτλος της έκθεσας έργων που φιλοτέχνησαν μαθητές της σχολής τυφλών βορείου Ελλάδος και που στεγάζεται στο ινστιτούτο Γκαίτε.

«Απτική», γιατί οι νεαροί, ως επί το πλείστον καλλιτέχνες, δουλεύουν με βασικά όργανα την όψη, όσον αφορά τα έργα γλυπτικής. «Οπτική» επίσης, γιατί έφτος η έκθεση (είχε οργανωθεί και πέριου) περιλαμβάνει και ζωγραφικά έργα, που φιλοτεχνήθηκαν από παιδιά που έχουν ελάχιστη όραση, κάπου 10%.

Οι μαθητές της σχολής τυφλών καθοδηγούνται ή διδάσκονται από τον ζωγράφο Ρίτσαρντ Γουίλσον, έναν νέο Βρετανό που προσφέρει δυνατότητες καλλιτεχνικής έκφρασης των δόκιμων αυτών παιδιών.

Η έκθεση περιλαμβάνει πάνω από έκαστο γλυπτά και 27 ζωγραφικά έργα. Τα γλυπτά τα έχουν φιλοτεχνήσει οι: Σ. Κουμτζής, Μ. Τακατλίδης, Β. Κρίκας, Ι. Θεολόγος, Β. Κόντας, Κ. Μάνθος, Α. Ζάμπος, Γ. Μιτσιόγλου, Π.Χ. Παυλίδης, Μ. Καλαϊτζής, Δ. Κοκόλης, Σ. Ιωαννίδης, Β. Δημητριάδης, Μ. Φουντουτού και Ι. Ισπαχανίδου. Από άποψη θεμάτων προτιμούνται τα ζώα, διάφορα τέρατα ή αντικείμενα. Όπως είναι φυσικό, όλα τα έργα που εκτίθενται διαθέτουν έντονο πρωτότυπο και λείπει οπολότης ή ώραποληση. Κάτι άλλο που θα μπορούσε να παρατηρήσει κανείς είναι ότι τα αντικείμενα που φιλοτεχνούνται έχουν ανήλικη μορφή κύκλου και αρκετές φορές συντίθενται από ευθείες, δριζόντιες και κατακόρυφες.

Αντίθετα με την γενική εικόνα που δίνουν τα γλυπτά, η έντυπωση από τα ζωγραφικά έργα είναι αισιόδοξη. Εδώ βλέπει κανείς έντονα εικονικές συνθέσεις και άλλες σε όνειρικές. Τα έργα έχουν φιλοτεχνήσει από τους Β. Δημητριάδη, Σ. Ιωαννίδη, Β. Ρηγαπόπουλο, Σ. Κουμτζή, Χ. Ιμπισκόπου, Π. Ιορδανίδη, Μ. Τακατλίδη, Θ. Σώμα και Β. Κόνα.

Η έκθεση αυτή των μαθητών της σχολής τυφλών παρουσιάζει σημαντική ενδιαφέρον από πολλές απόψεις κυρίως δε όσον αφορά στη λειτουργία της καλλιτεχνικής δημιουργίας ατόμων δόκιμων από τη φύση.

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΤΗ

ΚΛ. ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ

Λαέ - Βασιλιά!

Λαέ, σε κλέβουν, σε γελούν μεγάλοι ταρταρνοί! Πριν φας έσύ την κάτα σου, την τρώει η άλεπου! Τό βάς σου ξένοι χαιρόνται και μοιάς την τσούπνη που μές στη βαρυχειμνιά δεν ξέρει από που στού λίκου τόν άγριμιά θα πρωτοτρέμ' ή στήνη!..

Λαέ, μεγάλε Βασιλιά, που παίζεις με τό Θρόνο, που μία σκούφια νυχτικά για στέμματα του περνάς, που μία κούρνια λέναν, για στέμματα του περνάς...

ηλεκτρονική στο «θεατρικό εργα-
στήρι» θεατρολόγικης» από το όπιο
δημοφώνος το βασικό στο έλεγχος
Κώστας Γαλίδης (έχει προσληφθεί
από το ΚΘΒΕ) και στο όπιο εξαγί-
ρισαν άλλοι ήθοισι που είχαν απο-
χωρήσει παλαιότερα. Αποτέλεσμα
των αλλαγών ούτως είναι μία ανακο-
πή της δραστηριότητας του συγκρι-
στικού που θα συνεχιζόταν και το
καλοκαίρι, όποτε και δεν με πέ-
σει το «Εργαστήρι» στις «Γιορτές
άνοιχτού θεάτρου» που οργανώνει ο
δήμος Θεσσαλονίκης στο θέατρο
του Ικίπου.

Ο δάσκαλος Μουχαντσέβ κείτονταν στο κρεβάτι του. Στη
γωνία, από πάνω του, απλώνονταν μία άραχνη. Δίπλα στη
μικρή τραπέζια τρεμόσβηνε μία λάμπα του πετρελαίου.
Τό σαρκοφάγο σφύριζε.
Στό τραπέζι καθόταν ή γυναικα του Μουχαντσέβ με δύο παιδάκια. Τάιζε τό
ένα με άρραφά. Τό άλλο, τό μεγαλύτερο, ήνν κοίταζε ήπιμονα στό μάτι.
Αντίκει, άπάνω στό πιασούλι, καθόταν ή γάτα και μέ τό ποδαράκι της καλούσε
μουσαφιρίδες. Οι μουσαφιρίδες όμως δεν είναι πάντα ευχάριστοι γι' αυτό
αναγκάστηκαν νά ήνν άνησχύσουν. Κι έτσι άλλαζε θέση. Τό μικράκι άπόφαγε
και τούρψε ή όρεξη ή παίξει. Εύκολα ξεγλήστρησε μέσα από τις πάνες και στό
μάγουλά του σχηματίστηκε λουλουδάκια. Δεν ήσαν όμως άρα γιά παιχνίδια.
Η μαμά του τό ήπνε στην κοιλία του. Τό μικρό του καιροφάνηκε κ' έβαλε τό
κλώματά.

Ο Μουχαντσέβ κείτονταν άνόμελα στό κρεβάτι του, μή μπορώντας νά
ήσυχάζει από τις φωνές.
—Μπερδεύονταν ή σκέψη του.
Η γυναικα του πρόσθε στην κρεβατοκάμαρα.
—Δέν κοιμήσοι, Πάτια;
—Δέν μπορώ νά κοιμηθώ.
Αναστένανε ή Μουχαντσέβα, χάιδεψε τόν άντρα της στό κεφάλι. Θέλησε
νύ τού πεί κανένα γλυκόλογό γιό νά τόν παρηγορήσει. Εκείνη τή στιγμή
έβνησε ο μικρός ή Μουχαντσέβα τόν τραγουδούσε λυπητερά γιά τό σταχτό
λαγό, καί αντί γιό γλυκόλογα στό στόμα της ήρθαν μικρόλογα.
—Μέσα μου έρίστηκε πόλι κάποιος...
Στεναχωρήθηκε ο Μουχαντσέβ.
Δέν ήσαν έπιλωμένοι, παρά καθότανε: μέ τήν άριστερή παλάμη άόσταγε
τό αούτι του και άνίσχυα γύρευε τό σπύρι: λαιμαργα λαμπύρισε τό ταινάρο στό
στόμα του.
—Μήπως κάνεις λάθος;
Η γυναικα του τόνε θεβαίωσε πώς δεν γελάει.
—Αυτό είναι τιμωρία, Κάτια!
Στής γυναικας τό μάτια φάνηκαν άόκριμα.
Τή λυπήθηκε, λυπήθηκε τόν ίδιο τόν έαυτά του. Καί τών δυνών τό μάτι
θάμπωσαν.

Οταν άπόφασίσε ο Μουχαντσέβ νά ζήσει οικογενειακή ζωή,
ήθελε νάχει μονάχα ένα παιδί. Αυτό έίπε και στό γυναικα
του.

—Πρέπει νά σκεφτούμε γιά τό παιδί. Υστερα από καμιά δεκαριά χρόνια θά
χρειαστεί νά βάλουμε τό μικρό σέ κάποιο δρόμο, καί γιά μάς δεν είναι όλοι οι
δρόμοι άνοιχτοί. Γι' αυτό άς είναι μόνο ένα. Μέ τό ένα, άπως άπως, θά τό
καταφέρουμε.

Υστερα από δέκα μήνες παρουσιάστηκε ένα παιδί.
Τό περιμέναν λίγο άργότερα, τό δέχτηκαν άπως καλά. Ετοιμάσαν πηχτή
άπό γουρουνόπουλο, ψήσανε χήνα, γλυκά. Εξόν από τό δάκτα προμηθεύτηκαν
ένα μπουκάλι κονιάκ μέ δύο άόστρα. Τό νιογέννητο, άν καί άπό χωριάτικη
καταγωγή, ήταν όμως γιό δασκάλου, πού έπαιρνε μιστό τριάντα ρούβλια τό μήνα.

Στό φαί μαζεύτηκαν οι φίλοι από τό γειτονικό χωριό, μέ νόημα σφίγγανε τό
χέρι τού Μουχαντσέβ, φιλικά τόν έχτυπούσαν στόν ώμο, τού λέγανε
αυχαρητήρια γιά τό διάδοχο. Καί ο Μουχαντσέβ έσφιγγε μέ νόημα τό χέρι
άδωνών, ευχαριστούσε, χαμογελούσε.

—Χάς παρακάτω, άνοηττά! Περάστε.
Σόν έπαιψαν ή μιστίλνιζε νά χαϊρετόναι, τις άλλάξαν μέ άλλες. Οι έξνοι
ζωήρεψαν, άρχισαν νά μιλούνε πιά δυνάτα. Ένας δάσκαλος θέλησε κάπως νά
προσφωνήσσι τό νεογέννητο:

—Ε, σό, πώς σέ λένε, Κόλκιο! Μεγάλωνε!... Θά μεγάλωσεις πρόσζε
θεβαλιάρη νά μή γίνεις. Θά γίνεις έπλιντονος... νό μήν έχναχς τούς γονιούς
σου, μήτε κ' ήμιας. Για σό αού! Πίνω γιό τό μέλλον σου.

Ο Μουχαντσέβ θήλωσε θριαμβευτικά:
—Μάλιστα, κύριοι, θά δάλω όλα μου τό δυνάτα καί θά στείλω τό γιό μου στό
γυμνάσιο.

Ίσως νά έψπιαιγε καί τό κονιάκ, μά οι έξνοι χαρούμενοι άκουσαν αυτά τό
λήγη, τό πιστέψανε, χαρούμενοι θορόθησαν. Μά περισσότερο άπ' όλους τό
πιστέψε ο ίδιος ο Μουχαντσέβ.

Γενικά ήταν πιά χαρούμενη μέρα. Τις κουνέντες τις διαδέχτηκαν τραγου-
δια, τά τραγουδία παιγνίδια. Φαινόταν πιά τό πανηγυριό δεν θά έπαρινε τέλος.

Τόν πρώτο καιρό ο Κόλκιας έμπνύσε συχνά, καί χωρίς
ταιριμώμιες φώναζε τή νύχτα. Ο Μουχαντσέβ έλεγε στό
γυναικα του:

—«...και σε εκείνους που υπο-
στηρίζουν ότι οι εκπαιδευτικοί
είναι έργων τέχνης άποτέλεσμα
θετικά στοιχεία καλλιέργειας
τού κοινού. Πολλοί, θέβασ, άρι-
σθητόν άν υπάρχει «τέχνη
των μαζών», έλασά ήμια τέχνη
πού θά κατανάσκει τό έργα
τέχνης, άπως καί τό άλλα κατα-
ναλώσιμα άναθά. Καί, θέβασ,
κάπου γίνεται πιά διάκριση ανά-
μεσα στην τέχνη και στην διο-
μηχανοποίηση της.

Μερικοί είδικοί άδηγούν σέ
σκέψεις άπως: «Τό άντικείμενα

Τό ξένο διήγημα

ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ

Τού Αλεξάντρου Νιζέεφ

—Ασε τόν, Κάτια, κι άς φωνάξει. Είναι, μά τήν αλήθεια, τόσο διασκεδαστικό
αυτό τό πράμα. Εγώ τούάχναχον δέ σουνήσασ άκόμα μέ τήν ιδέα πώς έχουμε
παιδί. Εκεί πού δεν είχαμε τίποτα - έόφνου παιδί! Κάθεταί έπιλωμένο,
χτυπιέται... Υστερα θά περπατά, θά μεγάλωσει, θ' άρχισει νά μάθαινει
γράμματα.

Τό ευχάριστο ήταν πώς από τόν Κόλκια μπορούσε νά θγει άνθρώπος και
μάλιστα άχι τέτατος σάν τόν ίδιο τόν Μουχαντσέβ και σάν τούς άλλους
πότερρε...

Τόν ευχαριστούσαν οι χαρούμενες ώρες.
—Μεγάλωνε, άγρι μου, μεγάλωνε. Θά μεγάλωσεις και θά σέ στείλω στό
γυμνάσιο.

Έμοσε ο Κόλκιας νά κάθεται, νά άρκουδίζει και νά ρουκινίζει τις κόχες τού
ψωμιού.

Εκείνο τόν καιρά γεννήθηκε και ο δεύτερος γιός, ο Σερίόζκας. Αυτόν
άότελεα δεν τόν περιμένον. Αόρρησαν και, σά «λαβραία» τόν υποδέχτηκαν
άσχημα χωρίς τραγούδια, χωρίς λυτικά και πιστά.

Οπισαόηποτε όμως τόν υποδέχτηκαν.
Δέν μπορούσαν δά νά μήν τόν δεχτόναι.
Τού παραχώρησαν τήν κοιλία τού Κόλκια, και δύο παλιά παστρικά
πουκάμισα χρησίμεψαν γιά πάνες.

Συχνά τόν έουμβούλευε ο πατέρας του νά πεθάνει.
—Κολύτερα θά κάνεις, παιδικά μου, νά πεθάνεις.
Μά ο Σερίόζκας δεν ήθελε νά πεθάνει.

Τό μάγουλά του ήταν κόκκινα, ή φωνή του θροντερή, τό πνεμόνια του
γερά. Αν τυχάνε νά τόν ξεχάσουν, φώναζε σάν άλογακι ξεχασμένο στό λιθάδι.
Πατέρας και μητέρα περιμένον κανένα έσπνικό θάνατο. Αλλά καί ο
θάνατος δεν είναι πάντα πρόσμιος. Οσο γιά τις άρώρωτες, τις έόδιωνε μέ τις
φωνές του ο Σερίόζκας.

Εθώλε στην άρχή ένα δόντι, ύστερο δύο μαζί. Δεν τού έμενε πιά παρά νά
σταθεί στό πόδια του και νά θγει στό δρόμο νά δει τί γίνεται και παροέσω.
Ο πατέρας του ήταν διασπασμένος και τούλεγε σάν καί πρώτα:
—Καί όμως καλύτερα θάνα·γιά σένα νά πεθάνεις, πρόσζε ήμν τό
μετανωώσις πιά ύστερα.

Στόν άντικρινό κήπο ζούσε ο παπά - Βεντενέη. Είχε δύο
γιούς και τρεις κόρες. Σπούδασαν στό γυμνάσιο. Καλός
άνθρώπος ήταν ο παπά - Βεντενέη.

Σόν κήρυξαν τό λόγο τού Θεού στην έκκλησία, οι γυναικες δεν μπορούσαν
νά κρατήσουν τό δάκρυα και οι άντρες έόκυθαν τό κεφάλια τους μετανωιμέ-
νοι γιά τις άμωρίες τους.

Γιά είκοσι χρόνια τώρα πού έκανε τόν παπά, έμοσε κι άλλες δουλειές ο
Βεντενέη. Μά σάν κοίταζε στό κατάδαθα της ψυχής του έλεγε:

—Αδειανή, Βεντενέη, άπτεμνέμν.
Σωστά.

Στήν ψυχή του θούλευε έρημιά.
Μά δεν έρχαν τό φαίμενο στην έαυτά του, ο Βεντενέη.

Οι δύο γιοι και οι τρεις κόρες τά έργαζαν όλα. Χρόνο μέ τό χρόνο τόν
έπλητσαν, έκαναν τήν ψυχή τού Βεντενέη νά μοιζεί μέ άδειο σταραπόθηκη.

Σπύρι - σπύρι, τούφανε όλο τό σπύρι.
Οι έγνοιες τών παιδιών, τών τρώναν σάν πεινασμένες μύγες. Στήν

Μετα τό 1960, καθώς οι καλλι-
χνες άπόφασίζουν νά παράδουν σει-
ρές, μικρές ή μεγαλύτερες, τών έρ-
γων τους, πρσάμν πού σημαίνει ότι ή
άναπαράγωγή γίνεται άποδεκτή και
άναπτύσσεται, καθιερώνεται ή
υπόχρυν τό «μοναδικό» κομμάτι,
γιά όρα πού γίνεται μία φορά. Αν
ένα έργο γίνεται μέχρι και σέ όχτώ
άντίγραφα, τό κομμάτι αυτό άνο-
μάζονται «άρχαία». Αν τό άντίγραφο
φτόνουν μέχρι 75, τότε μιλάμε γιά
«πολλαπλά» κομμάτια. Άν στην πε-
ρίπτωση πού έχουμε πάνω από 75
κομμάτια, τότε λέμε ότι έχουμε

Χής μας.
Έσπασό, όλα τό έργα δύνουν μία
είκόνα ώψηλής καλλιτεχνικής ποιό-
τητας, μέ δυναμική έκφραση τών
άποφάσεων ήσπνική γλυπτική. Μέ
ή σύγχρονη ισπανική γλυπτική,
δεικνεί ή φυσιογνωμία της δικής
τού τέχνης, τών δυνών τού άόφωσαν
και άναλήτρωσαν, αλλά παράλληλα
συμβάλλει στό νά δημιουργηθεί μία
πλούτερη είκόνα γιά τό έπίπεδο
της γλυπτικής στην σημερινή ιστα-
νία. Καί ή είκόνα αυτή δεν είναι
καθόλου εύκαταρρόνητη.

Οι πρώινες φωτιές φώτιζαν τις καλύβες· οι γερνοί ξεπαιγιασμένοι κράζαν·
στάμπωδια χτυπούσαν οι κουβάδες. Στις άσπρες στέγες ξεπρόβλενε άσπρος
καπνός.
Πέρα από τρία σπύια, μπρός στην πόρτα του, μέ τό φιατίρι στό χέρι,
στεκόταν ο γέροντας του.
Πάσανε κουνέλινα.
Ο γέροντας τού διηγήθηκε γιά τήν προβατίνα ται πού τού γέννησε τούτη
τή νύχτα μία άρνάσα κ' ένα άρνί. Τού έίπε γιά τό άνοιξάτικο χορτάρι, πού κάνει
καλό στό άόλογο, και πώς τ' άόλογο διορθώνονται πολύ άμο τό ποτίζει συχνά.
Τό ιστόρησε όλα όσα τού κανανε χαρούμενη τή ζωή του, και όσα τόν
πικραίνανε, χωρίς νά παραπονέσει γι' αυτά. Τό καλό τό δεχόταν μέ ευχρίστη-
ση γιά τό κακό δεν έόλαγε. Ηέρε: πώς δεν υπάρχει καλό χωρίς κακό. Τόν ίδιο
δρόμο διαβαίνουν και τό δυό, μόνο ή ώρα πού τά χωρίζει. Τό ένα πείει μύρις
και τό άλλο πίσω.
Ο Μουχαντσέβ ρώτησε:
—Έχεις παιδιά;
Ο γέροντας χαμοέλασε:
—Τό σπύρι δεν γίνεται κάθε χρόνο, τό παιδιά ταχτικά.
—Είναι μεγάλα;
—Απ' όλα έχω: μικρά και μεγάλα.
—Και ένώ έχω δυό, άναστένανε ο Μουχαντσέβ. Δύσκολη είναι ή ζωή γιά
τούς φτωχούς, πρέπει νά σπουδάζουν τό παιδί.
—Τίποτα δεν ήλκυει. Η φτώχεια μοιζεί μέ τό νερό, θά μείνει λίγο στόν ίδιο
τόπο, θά κυλάει παραπέρα. Σόν έμνηα από τόν πατέρα μου είχα μία
καλυβούλα. Τώρα έχω δυό άόλογο, μία άγελόδα και δέκα πρόσδα. Πιά τό
θρίκο: Πέρι μου φώφανε ένα άόλογο. Φοθήλκα πώς κανατράφικα. Υστερα
λέω: Πάει καί αυτό. Τό χέρι μου νάσαι καλά κι άόλογο θ' άποχτήσω. Η φτώχεια σ'
αυτά τό πράματα δεν έπιαζε κανένα ρόλο.
Ο Μουχαντσέβ σκέφτηκε:
—Κάτω άπ' τόν ίδιο ήλιο ζω μ' αυτόν τόν άνθρωπο. Η ζωή μου όμως δεν
μοιζεί μέ τή δική του. Αυτόν τόν έχω ξαριστεί, έμένα μέ τρωάζει. Τί άρώωσια
νάχω;
Οταν έγύρισε ο Μουχαντσέβ στό σπύτι του, φάνηκε άλλιώτικος στό γυναικα
του.
—Τί έχεις βάλει;
—Τίποτα, ά έτσι.
Εκάθισε στό σκαμνί, έριξε τό σκούφο του.
—Βγήκα στό δρόμο. Είναι άρπαι!
Η γυναικα του κράτασε στό ένα χέρι τό σπύριτα και στ' άλλο τό μπουρί γιά τή
φωτιά.
—Θά άνάψεις τό σαμπαρό; Αναψέ τό λοιπόν.
Τό άνομα και τόν κοίταζε έρωτηματικά.
—Κάτσε πλάι μου, νά τό πούμε.
Ο Μουχαντσέβ χάιδεψε άσπάρά τό χέρι της γυναικας του.
—Όλο στενωχωρήμα.
Η φωνή τού ήταν σιγανή, τό πρόσωπό του μελαγχολικό.
—Είμαι άδύναμος, θοήθησε με... πσώ ν' άλλώξω ζωή, νά τήν κάμω πιά
άλλη...
Της γυναικας του τό μάγουλα άναψαν.
Η Μουχαντσέβα, χαρούμενη γιά τήν έμπιστοσύνη πού έδειχνε ο άντρας
της στην γυναικα δένου, τόν έοσιφε χαιδεύοντά τον καρποάκι.
Μήτανε στην κρεβατοκάμαρα.
Ο μεγάλος, ο Κόλκιας, κείτονταν στο κρεβάτι, κατακίόκινος ως τ' αούτι. Ο
μικρός, ο Σερίόζκας, κείπατον στην κοιλία του. Ξεχώριζε ή μπιτίνα του και
άνασπνέμενο τό πώνο χέλιό του. Τά μετώπία τού στεφώνωνανε λίγα μαλλιά.
Κάτω από τήν κοιλία κείτονταν τό μογατισμένο άόλογοι μέ τό χαρτόνεμα
πλευρά.
Ο Μουχαντσέβ φαντάστηκε πεθαμένα τά παιδιά του σέ δυό στενές κάσες
άπό φίλο σανίδι. Φαντάστηκε τόν έαυτά του και τή γυναικα του νά γυρνούν
άπό τό νεκροταφείο. Νά μπιάνουνε μέσ στις φτωχικές, άδειανή κήληρα,
πλημμυρισμένη άπό νεκρική σιγή. Τά μάτια του άστραψαν.
—Συγχώρεστε με, γιά τήν άγάπη τού Χριστού.
Υστερα έίπε στό γυναικα του:
—Πσώ τό θάνατό τους. Μά τί θά μού μείνει άν μού πεθάνουν και τό δυό.
Νά πεθάνει τό ένα; Μά ποιά; Κοίταζε τί άμορφο λουλουδάκια πούχωνε στό
μάγουλά τους.
Η γυναικα τού έόλαψε.
—Μήν κλαίς έσύ. Εγώ πρέπει νά κλαίω. Μόνος μου τυραννέμαι και τυραννώ
κι έόένα. Μά οι άνθρωποι ζύνε πιά άπλά, κι έχουν περισσότερο χαρά.
Η γυναικα έόλαγε περισσότερο. Ο Μουχαντσέβ γεμίσανε πάνω από τόν
Σερίόζκα σκέπτονται. Υστερα έίπε άποφασιστικά:
—Όραιο! Θά ήόσουμε. Καί τά παιδιά μας θά ήόσουν. Κανένα τους δεν πρέπει
νά πεθάνει.

Ο λη τή νύχτα χιόνισε και πρός τό πρωί είχε πιά στοιβαχτεί τό
χιόνι σέ μεγάλους σωρούς.
Ο Μουχαντσέβ θάρσθηκε νά μείνει έπιλωμένος· θήγχε στό δρόμο.